

2. neděle v liturgickém mezidobí

cyklus A

Iz 49, 3.5-8

Dám tě národům jako světlo, aby se má spása rozšířila až do končin země!

Toto zaslíbení platí v první řadě prorokovi, pisateli textu, ale u něho nekončí. Textem prozaňuje postava nejmenovaného Hospodinova Služebníka, a ta je předobrazem definitivního spasitele - Ježíše.

1Kor 1, 1-3

Milost vám a pokoj od Boha, našeho Otce, a od Pána Ježíše Krista.

Apoštol má o křesťanech v Korintu vysoké mínění - jsou svatí, tedy Bohu patřící - a je si vědom i zdroje svého poslání, kterým je Boží povolání. Od začátku dopisu je tak zřejmé, že jeho obsahem bude sdělování Bohem daných darů a výzev.

Jan 1, 29 - 34

Hle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa!

Evangelium stále opakuje pravdu o tom, kdo je Ježíš. Je nositelem Ducha, je větší než Jan Křtitel, je tím, kdo osvobozuje od hříchu. V Ježíše je třeba uvěřit. Jan je navzdory vši své velikosti jen svědkem těchto velkých skutečností.

První čtení, jehož autorem je **Deuteroizaiáš** (*obecně se mu přisuzují kapitoly 40 - 55*), mluví o zaslíbeních, která samozřejmě v prvním přiblížení náleží především prorokovi samotnému. Jeho život bývá lokalizován do doby poexilní, poněvadž ve svém proroctví zmiňuje babylónský exil, krále Kýra a brzké vysvobození ze zajetí. V biblistice se též objevují názory, že nejde o jediného autora, nýbrž o celou skupinu autorů, poněvadž spis obsahuje mnoho cenných a hlubokých myšlenek. Hospodin podle něj není jen Izraeli patřící "lokální" Bůh, ale je jediným Bohem na celém světě. Zvláště v zajetí, kde se běžně tvrdí, že babylónský bůh Marduk zvítězil nad Hospodinem, má toto tvrzení závratný význam. V jeho světle je třeba nově promyslet dějiny Izraele a pochopit babylónské zajetí jako logický důsledek odpadu Izraele od věrnosti tomuto jedinému Bohu. Božím plánem ale není trestat, nýbrž zachránit a spasit. Konečně k tomu přistupuje i dnešní první čtení: byť - jak bylo uvedeno - je primárně zaměřeno na postavu prorokovu, přesto můžeme v podtextu cítit příslib nejmenovaného Hospodinova Služebníka, který definitivně vysvobodí svůj lid z otroctví hříchu a smrti - tedy daleko většího otroctví, než bylo to babylónské.

V druhém čtení otvíráme **první list Koriňanům**, který nás bude provázet ve všech třech nedělních cyklech až do 8. neděle v lit. mezidobí. Nejprve si něco řekněme o Korintu: již Homér označil ve své Iliadě Korint jako bohaté město. Za své bohatství vděčil starověký Korint své jedinečné poloze u Isthmu, úzkého, pouhých šest kilometrů širokého pruhu země, oddělujícího Korintský záliv od Saronského. U obou moří existoval přístav: Lechaion na západě a Kenchreia na východě. Oba přístavy byly spojeny válečkovou dráhou, po níž bylo možné transportovat menší lodě z jednoho přístavu do druhého. Větší lodě se musely překládat a již v Pavlově době existovaly plány na výstavbu kanálu. Díky své poloze dosáhl Korint pozice významného tranzitního města; byl i finančním a bankovním centrem a proslul výrobou keramiky, hrnčičstvím, výrobou bronzů a koberců. Korint byl založen asi v 10. století př. Kr., nicméně Římané roku 146 př. Kr. starý Korint zničili, obyvatele pobili či prodali do otroctví. Roku 44 př. Kr. byl Caiem Juliem Caesarem opět obnoven, aby záhy dosáhl svého původního významu a stal se hlavním městem senátní provincie Achaia a sídlem prokonzula. Díky různorodému obyvatelstvu (Římané, Řekové, Židé a Orientálci), kterého ve městě žilo na půl milionu, byl Korint směsicí rozmanitých světových a náboženských názorů. Chrámů řeckých a římských božstev, židovská obec, různé mysterijní kultury - to všechno tu existovalo vedle sebe a vytvářelo neopakovatelnou atmosféru

přístavního města. Do tohoto Korintu přichází na své druhé misijní cestě někdy kolem roku 50 apoštol Pavel, aby tu založil poměrně velikou církevní obec. Nejprve bydlel u manželů Aquily a Priscilly, bohatých korintských obchodníků. Původem to byli římsí židokřesťané, vykázaní z Říma roku 49 císařem Claudiem "*impulsore Chresto*". V Korintu zůstal Pavel rok a půl. Korintská církevní obec mohla čítat kolem stovky, maximálně dvou stovek křesťanů z různých společenských vrstev. K bohoslužbám se scházeli snad v domech či bytech zámožnějších členů obce, přičemž velká část korintských křesťanů patřila k chudým. Původem to byli zejména pohanokřesťané s rozdílnou náboženskou minulostí; netřeba se tedy divit, že po Pavlově odchodu bylo tohle všechno dohromady příčinou řady těžkostí a vážných sporů, které v tamní obci vypukly. V obci došlo k hlubokým konfliktům: slavení večere Páně a ostatních bohoslužebných shromáždění se dělo zčásti přímo chaoticky a bez lásky, členové obce se navzájem soudili u soudu, obec samozřejmě ovlivňovalo i prostředí přístavního města, někteří křesťané se nedokázali dost důsledně oddělit od své pohanské minulosti, docházelo k teologickým konfrontacím až po popírání vzkříšení mrtvých - z těchto a mnoha jiných důvodů cítí Pavel potřebu zasáhnout do dění v obci listem. To ale zdaleka neznamená, že obec je veskrze zkažená. V podstatě se obec velmi dobře rozvíjela, byla živá: *Neustále za vás děkuji svému Bohu pro Boží milost, která vám byla dána v Kristu Ježíši (1 Kor 4n); nicméně napomínám Vás, bratři, jménem našeho Pána Ježíše Krista: Buďte všichni zajedno a ať nejsou mezi Vámi roztržky. Stejně smýšlejte a stejně usuzujte. Lidé z Chloina domu mi totiž o Vás oznámili, moji bratři, že se mezi sebou hádáte. Mluví o tom, že každý z Vás říká něco jiného: Já držím s Pavlem, já zase s Apollem, já s Petrem, já zase s Kristem! (1 Kor 1, 10 - 12).*

V obci se vytvářely nejrůznější skupiny, společenství se vnitřně diferencovalo - což je samozřejmě důsledek nutné diferenciaci tenkrát i dnes, nicméně Pavlovi jde o to, jak se tyto skupiny snášejí, jak se k sobě navzájem chovají. Naopak: ve 12. kapitole zdůrazňuje Pavel, jak velkým požehnáním je různost v Církvi, nicméně situace v Korintě ukazuje, že tato různost se - ostatně jako všechno - může stát zdrojem konfliktů. Obec potřebuje pluralitu, nad kterou vládne láska! Proto hned ve 13. kapitole tohoto listu vyzpívá Pavel svou proslulou velepíseň lásky!

List napsal Pavel v Efezu nejspíš během třetí misijní cesty. Podle zmínky v 1 Kor 16, 8 se dá usoudit, že dopis mohl být napsán někdy zjara roku 55, poněvadž až do letnic plánoval Pavel setrvat v Efezu a potom by se vydal přes Makedonii do Korinta. Poněvadž mezi Efezem a Korintem panuje čilý lodní kontakt, je Pavel o situace v Korintě včas a poměrně přesně informován. Podle 1 Kor 7, 1 ("*pokud jde o to, co jste psali*") a 16, 17 dorazila za Pavlem do Efezu dokonce delegace církevní obce s otázkami (první je písemná otázka ohledně manželství a panenství), tvořená Stefanatem, Fortunatem a Achaikem. Ti snad dokonce přinesli nějaký písemný seznam otázek. List také obsahuje nejstarší dochované svědectví o ustanovení Eucharistie (1 Kor 11, 23 - 26) a nejstarší apoštolské Krédo (15, 3 - 5: *odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písma a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písma*).

Dnes je též nejasná otázka jednoty listu. Podle některých biblistů napsal Pavel do Korinta nám neznámý dopis, ve kterém varuje před společenstvím se smilníky, o které v Korintě podle tradičního podání nebyla nouze. Přesto lze předpokládat, že tento list jednotný je a jako žádný jiný nám poskytuje vhled do života velkoměstské křesťanské obce s jejími radostmi i strastmi, se všemi světly i stíny.

Zkusme se dnes zamyslet nad prvními třemi verši listu, které tvoří 2. čtení dnešní neděle. Úvod je tvořen podle klasického antického, resp. židovského formuláře: Pavel a bratr Sosthenes jsou odesílatelé listu (1); list je adresován Boží církvi v Korintě (2) a poté následuje přání Božího požehnání (3). Pavel nepíše jako soukromá osoba, nýbrž jako povoláný apoštol ("*Pavel, z Boží vůle povoláný apoštol Krista Ježíše*"). Je to právě Pavlova apoštolská autorita, kterou někteří v korintské církevní obci zpochybňují. Pavel se naopak považuje za povoláného samotným Bohem (*srov. Gal 1, 15: ten, který mě vyvolil ... a povolal;*

srov. 1 Kor 15, 8 - 10: naposledy se ... jako nedochůtčeti ukázal i mně). Plní pověření někoho většího, než je sám. Pavel si tuto úlohu nevymyslel sám, nepověřili ho tím lidé (*srov. Gal 1,1*), ale byl povolán samotným Kristem, když spěchal vraždit křesťany do Damašku. Spolu s apoštolem je uváděn i Sosthenes; Pavel není osamělý harcovník; píše v souladu s ostatními, vědom si svého spojení s mnoha jinými, kteří spolu s ním reprezentují Ježíšovo poslání.

Pavel oslovuje korintské společenství jako "církev Boží". Je si vědom, že církev překračuje konkrétní společenství, ale přesto ji lze zažít v každé místní obci. Všude tam, kde se shromažďují křesťané ve jménu Božím, je přítomna církev. Proto Pavel píše: *Se všemi, kteří vzývají jméno našeho Pána Ježíše Krista, ať jsou shromážděni kdekoli, jinde či u nás! (1 Kor 1, 2b)*. Vždyť důstojnost místní církve spočívá v tom, že byla povolána a posvěcena v Kristu. Pavel bude i nadále používat trpného rodu: on byl **povolán**, obec byla **povolána** a **posvěcena**. Pro Pavla není církev nějakou velikou, oficiální institucí, je to pro něj malá místní obec v Korintu, kde lidé spolu žijí a slaví bohoslužbu, navzájem se znají a podporují ve víře, nesou navzájem břemena a starosti života, ale velmi často si také lezou na nervy! Tato obec, v níž vládnu možná až příliš lidské poměry, je církví Boží. Tito lidé, kteří jsou tak nedůslední a slabí, jsou přesto povoláni Bohem. Tyto, tak často sobecké lidi, nazývá Pavel bez zaváhání svatými! To všechno zamezuje jakékoliv samolibosti, sebestřednosti či vytahování: všechno je nezaslouženým Božím darem! V tomto duchu nazývá Pavel korintské křesťany "svatými". Nejsou o nic horší či lepší než ostatní lidé, jsou ale zcela nezaslouženě posvěceni, vyvoleni, očištěni Kristem. Jsou svatí svatostí Krista! Korintští křesťané si musí uvědomit, že navzdory svým často malicherným roztržkám jsou součástí celosvětového společenství, povolaného a posvěceného Kristem: křesťanovi nesmí být nikdy jedno, co se děje s jeho bratřími třeba na opačném konci světa!

V závěrečném pozdravu přeje Pavel korintským křesťanům "milost a pokoj od Boha, našeho Otce" - pro Pavla to rozhodně není jen formalita, ale přání všeho toho, co Bůh v Kristu člověku dává a zaslubuje: osobní příklon, odpuštění a lásku Boží.